

Datum van
inontvangstneming

:

26/03/2021

Zaak C-100/21

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

17 februari 2021

Verwijzende rechter:

Landgericht Ravensburg (Duitsland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

12 februari 2021

Verzoekende partij:

QB

Verwerende partij:

Daimler AG

Voorwerp van het hoofdgeding

Manipulatie-instrumenten in dieselloertuigen – Schadevergoeding – Verrekening van gebruiksvoordelen voor het werkelijke gebruik van het motorvoertuig – Verwijzingsbevoegdheid van een alleensprekende rechter

Voorwerp en rechtsgrondslag van de verwijzingsbeslissing

Uitlegging van het Unierecht, artikel 267 VWEU

Prejudiciële vragen

- 1) Hebben artikel 18, lid 1, artikel 26, lid 1, en artikel 46 van richtlijn 2007/46/EG, juncto artikel 5, lid 2, van verordening (EG) nr. 715/2007 ook ten doel de belangen van individuele kopers van motorvoertuigen te beschermen?

Zo ja:

- 2) Behoort daartoe ook het belang van een individuele koper van een voertuig dat hij geen voertuig koopt dat niet in overeenstemming is met de vereisten van het Unierecht, in het bijzonder een voertuig dat is uitgerust met een verboden manipulatie-instrument als bedoeld in artikel 5, lid 2, van verordening (EG) nr. 715/2007?

Indien de eerste prejudiciële vraag ontkennend wordt beantwoord:

- 3) Is het onverenigbaar met Unierecht dat een koper, die ongewild een voertuig heeft gekocht dat door de fabrikant met een in artikel 5, lid 2, van verordening (EG) nr. 715/2007 bedoeld verboden manipulatie-instrument in het verkeer is gebracht, jegens de fabrikant civielrechtelijke aanspraken op schadevergoeding wegens onrechtmatige daad, in het bijzonder ook een aanspraak op terugbetaling van de voor het voertuig betaalde aankoopprijs tegen gelijktijdige afgifte en eigendomsoverdracht van het voertuig, enkel geldend kan maken in het uitzonderingsgeval dat de fabrikant met opzet en in strijd met de goede zeden heeft gehandeld?

Zo ja:

- 4) Vereist het Unierecht dat bij elk geval van verwijtbaar (nalatig of opzettelijk) handelen door de fabrikant van het voertuig met betrekking tot het in het verkeer brengen van een voertuig dat is uitgerust met een in artikel 5, lid 2, van verordening (EG) nr. 715/2007 bedoeld verboden manipulatie-instrument, vaststaat dat de koper van het voertuig jegens de fabrikant een civielrechtelijke aanspraak op schadevergoeding heeft wegens onrechtmatige daad?

Ongeacht de beantwoording van de eerste tot en met vierde prejudiciële vraag:

- 5) Is het onverenigbaar met Unierecht dat volgens nationaal recht de koper van het voertuig een gebruiksvoordeel voor het werkelijke gebruik van het voertuig moet laten verrekenen, wanneer hij bij wege van een vordering tot schadevergoeding wegens onrechtmatige daad van de fabrikant, tegen gelijktijdige afgifte en eigendomsoverdracht van het voertuig, de terugbetaling verlangt van de aankoopprijs van een voertuig dat met een in artikel 5, lid 2, van verordening (EG) nr. 715/2007 bedoeld verboden manipulatie-instrument in het verkeer is gebracht?

Zo nee:

- 6) Is het onverenigbaar met Unierecht dat dit gebruiksvoordeel wordt berekend op basis van de totale aankoopprijs, zonder aftrek van de

waardevermindering van het voertuig als gevolg van de uitrusting met een verboden manipulatie-instrument en/of gelet op feit dat de koper het gebruik van een voertuig dat niet in overeenstemming met het Unierecht is niet heeft gewild?

Ongeacht de beantwoording van de eerste tot en met zesde prejudiciële vraag:

- 7) Is § 348, lid 3, Zivilprozessordnung (ZPO) (wetboek van burgerlijke rechtsvordering), voor zover deze bepaling ook betrekking heeft op verwijzingsbeslissingen als bedoeld in artikel 267, tweede alinea, VWEU, onverenigbaar met de verwijzingsbevoegdheid waarover nationale rechterlijke instanties beschikken overeenkomstig artikel 267, tweede alinea, VWEU, en moet die bepaling dus met betrekking tot het geven van verwijzingsbeslissingen buiten toepassing worden gelaten?

Aangevoerde bepalingen van Unierecht

Richtlijn 2007/46/EG van het Europees Parlement en de Raad van 5 september 2007 tot vaststelling van een kader voor de goedkeuring van motorvoertuigen en aanhangwagens daarvan en van systemen, onderdelen en technische eenheden die voor dergelijke voertuigen zijn bestemd (kaderrichtlijn) (PB 2007, L 263, blz. 1, met name artikel 18, lid 1, artikel 26, lid 1, en artikel 46

Verordening (EG) nr. 715/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2007 betreffende de typegoedkeuring van motorvoertuigen met betrekking tot emissies van lichte personen- en bedrijfsvoertuigen (Euro 5 en Euro 6) en de toegang tot reparatie- en onderhoudsinformatie (PB 2007, L 171, blz. 1), met name artikel 5, lid 2

Aangevoerde nationale bepalingen

Bürgerliches Gesetzbuch (burgerlijk wetboek; hierna: „BGB”), met name § 823, lid 2 (schadevergoedingsplicht bij schending van een voorschrift waarbij rechtsbescherming wordt verleend), en § 826 (schadevergoedingsplicht in het geval van schade veroorzaakt door een opzettelijke en wederrechtelijke handeling)

Zivilprozessordnung (wetboek van burgerlijke rechtsvordering; hierna: „ZPO”), met name §§ 348 en 348a (bevoegdheid van de alleensprekende rechter)

Grundgesetz (grondwet; hierna: „GG”), met name artikel 101, lid 1, tweede volzin (recht op toegang tot de bij de wet aangewezen rechter)

Korte uiteenzetting van de feiten en van de procedure

- 1 Verzoeker kocht op 20 maart 2014 van Y GmbH een tweedehands Mercedes Benz, type C 220 CDI, met een kilometerstand van 28 581 km, voor de prijs van 29 999 EUR. Het door verweerster in het verkeer gebrachte voertuig, dat op 15 maart 2013 voor het eerst is geregistreerd, is uitgerust met een Euro 5-dieselmotor met motorcode OM 651.
- 2 Vaststaat dat de uitlaatgasrecirculatie in het voertuig bij lagere buitentemperaturen gereduceerd wordt (zogenoemde „thermovenster”), wat leidt tot een hogere uitstoot van NOx (stikstofdioxide). Partijen zijn het oneens over het antwoord op de vraag vanaf welke concrete buitentemperatuur de uitlaatgasrecirculatie wordt gereduceerd en in welke mate.
- 3 Verzoeker stelt dat de software in het motormanagementsysteem van het voertuig, behalve het thermovenster, andere in artikel 5, lid 2, van verordening nr. 715/2007 bedoelde verboden manipulatie-instrumenten bevat die de doelmatigheid van de emissiecontrolesystemen in reële rijomstandigheden verminderen. Hij is van mening dat verweerster hem in zoverre met opzet en in strijd met de goede zeden heeft misleid en tot schadevergoeding verplicht is.
- 4 Verzoeker vordert in het hoofdgeding verweerster te veroordelen tot betaling van een bedrag ten belope van 29 999 EUR met verrekening van een vergoeding voor het gebruik van het voertuig, die wordt berekend met behulp van de volgende formule: $75 \% \times \text{aankoopprijs} \times (\text{kilometerstand op het tijdstip van de mondelinge behandeling verminderd met de kilometerstand ten tijde van de aankoop}) \div (\text{het naar goeddunken van de rechter vastgestelde totale aantal gereden kilometers verminderd met de kilometerstand ten tijde van de aankoop})$, tegen gelijktijdige afgifte en eigendomsoverdracht van het voertuig.
- 5 Verweerster concludeert tot verwerping van de vordering, aangezien deze in verschillende opzichten ongegrond is.

Voornaamste argumenten van partijen in het hoofdgeding

- 6 Verzoeker is weliswaar van mening dat hij, gelet op het opzettelijke schadeveroorzakende gedrag van verweerster, geen gebruiksvergoeding verschuldigd is, maar laat voorzichtigheidshalve toe dat een naar goeddunken van de rechter vastgestelde gebruiksvergoeding voor de door hem gereden kilometers in mindering wordt gebracht. Hij is van opvatting dat deze vergoeding gebaseerd moet zijn op een aandeel van hooguit 75 % van de aankoopprijs, daar gelet op het gebrekkige uitlaatgasmanagementsysteem de aankoopprijs maximaal 30 % te hoog was. Bovendien moet het preventiedoel van het recht inzake onrechtmatige daad in aanmerking worden genomen.
- 7 Verweerster interpreteert het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: „Hof”) van 17 december 2020, X (manipulatie-instrument bij

dieselmotoren) (C-693/18, EU:C:2020:1040), aldus dat een manipulatie-instrument *alleen* een instrument is waardoor de testbank wordt herkend en de stikstofdioxide-uitstoot enkel met het oog op de EG-typegoedkeuringsprocedure doelgericht op manipulatieve wijze wordt gereduceerd. Een dergelijke functie is in het litigieuze voertuig echter helemaal niet aanwezig.

- 8 Verweerster betwist niet dat de uitlaatgasrecirculatie reeds vanaf een temperatuur boven 0 °C wordt gereduceerd. Indien de recirculatie bij te lage temperaturen plaatsvindt, treedt namelijk condensatie van uitlaatgasdelen op. Dit leidt vervolgens tot diverse ongewenste aanslag op de onderdelen. Een herhaald gebruik van de motor in deze toestand kan blijvende schade aan de motor veroorzaken. Ter bescherming van de motor is het dus noodzakelijk om de uitlaatgasrecirculatie naargelang van de temperatuur te reduceren. Het gaat hierbij om een van oudsher door fabrikanten algemeen toegepaste industriestandaard die rekening houdt met fysisch-technische gegevens van verbrandingsmotoren.
- 9 Zelfs wanneer sprake zou zijn van een manipulatie-instrument, acht verweerster haar gedrag niet strijdig met de goede zeden. Zij heeft het emissiebeperkingsstelsel van het litigieuze voertuig in overeenstemming met de voor engineering geldende voorzichtigheidsbeginselen ontwikkeld. Daarbij heeft zij zich met het oog op de emissiewetgeving van de Unie gebaseerd op een juiste, althans op zijn minst aanvaardbare opvatting van die wetgeving.
- 10 Subsidiar stelt verweerster dat verzoeker geen schade heeft geleden, omdat het litigieuze voertuig beschikt over een geldige EG-typegoedkeuring, onbeperkt kan worden gebruikt en ook niet in waarde is gedaald. Bovendien is in het kader van een vrijwillige service van verweerster voor het voertuig in kwestie een software-update ontwikkeld en vrijgegeven.
- 11 Verweerster verzet zich tegen de door verzoeker bepleite beperkte verrekening van de gebruiksvoordelen. Zij is van mening dat de volledige aankoopprijs het juiste uitgangspunt vormt.

Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzing

- 12 Eerste tot en met vierde vraag: Verzoekers aanspraak op schadevergoeding jegens verweerster wegens onrechtmatige daad kan op § 826 BGB worden gegrond, wanneer het voertuig is uitgerust met een verboden manipulatie-instrument als bedoeld in artikel 5, lid 2, en artikel 3, punt 10, van verordening nr. 715/2007 en verweerster in strijd met de goede zeden heeft gehandeld.
- 13 Het thermovenster van de litigieuze motor is volgens de voorlopige beoordeling van de verwijzende rechter weliswaar een verboden manipulatie-instrument in de zin van artikel 5, lid 2, tweede volzin, onder a), juncto artikel 3, punt 10, van verordening nr. 715/2007, maar betwijfeld wordt of verweerster in strijd met de goede zeden heeft gehandeld.

- 14 Een recht op schadevergoeding dat is gegrond op § 823, lid 2, BGB veronderstelt schending van een voorschrift waarbij rechtsbescherming wordt verleend. De verwijzende rechter vraagt zich derhalve af of artikel 18, lid 1, en artikel 26, lid 1, van richtlijn 2007/46 alsmede artikel 5, lid 2, van verordening nr. 715/2007 behalve algemene belangen, tevens de individuele koper van een voertuig beschermen tegen de koop van een motorvoertuig dat niet aan het Unierecht voldoet, in het bijzonder een voertuig dat is uitgerust met een verboden manipulatie-instrument in de zin van artikel 5, lid 2, van verordening nr. 715/2007.

- 15 In de nationale rechtspraak en rechtsleer wordt deze vraag verschillend beantwoord. In zijn arrest van 25 mei 2020 heeft het Bundesgerichtshof (hoogste federale rechter in burgerlijke en strafzaken, Duitsland; hierna: „BGH”) geoordeeld dat de regelingen van de Unie die zijn vastgesteld met het oog op de volledige harmonisatie van de technische voorschriften voor voertuigen vooral erop gericht zijn een hoog niveau van verkeersveiligheid, gezondheidsbescherming, milieubescherming, energie-efficiëntie en beveiliging tegen ongeoorloofd gebruik te waarborgen. Het BGH baseert dit op de overwegingen 2, 3, 14, 17 en 23 van richtlijn 2007/46.

- 16 Voorts is het BGH van oordeel dat het belang om niet te worden aangezet tot het aangaan van een ongewilde verbintenis, kennelijk niet doel en strekking van artikel 5 van verordening nr. 715/2007 vormt, aangezien deze verordening de totstandbrenging van de interne markt beoogt door de invoering van gemeenschappelijke technische voorschriften betreffende emissies van motorvoertuigen (overwegingen 1 en 27), milieubescherming, in het bijzonder betere luchtkwaliteit (overwegingen 1, 4-7), lagere gezondheidskosten en extra levensjaren (overweging 7). Het ontbreekt aan aanknopingspunten voor het feit dat deze verordening, met name artikel 5 ervan, zou kunnen dienen ter bescherming van het recht op economische zelfbeschikking van de individuele koper van een voertuig.

- 17 Volgens het BGH blijkt evenmin iets anders uit het gebod van een zo doeltreffend mogelijke toepassing van het Unierecht (*effet utile*) en uit de rechtspraak van het Hof.

- 18 Sommige andere rechters zijn van oordeel dat artikel 18, lid 1, artikel 26, lid 1, en artikel 46 van richtlijn 2007/46 alsmede artikel 5, lid 2, van verordening nr. 715/2007 ook individuele bescherming bieden. Ter motivering daarvan wordt enerzijds gesteld dat een van de doelstellingen van het certificaat van overeenstemming in bijlage IX bij richtlijn 2007/46 is dat de voertuigfabrikant middels dit certificaat de koper verzekert dat het gekochte voertuig op het tijdstip van de productie ervan voldoet aan de geldende regelgeving van de Europese Unie. Hieruit wordt afgeleid dat ook bedoeld is om de individuele koper te beschermen. In dit verband wordt tevens gewezen op overwegingen 1 tot en met 3 en 5 van verordening nr. 385/2009.

- 19 Anderzijds, volgens een andere benadering, berust de toepasselijkheid van § 823, lid 2, BGB (ook) op het feit dat het in het belang van effectieve handhaving van het Unierecht noodzakelijk is, aan de in casu relevante bepalingen van Unierecht civielrechtelijke sancties te verbinden. In zoverre wordt verwezen naar de rechtspraak van het Hof, volgens welke privaatrechtelijke aanspraken op schadevergoeding bij overtredingen van het Unierecht niet alleen mogelijk zijn, maar ook noodzakelijk. Het feit dat de geschonden regel van Unierecht ten doel heeft individuele bescherming te bieden mag in dit verband geen fundamentele rol spelen. Dienaangaande wordt verwezen naar de arresten van het Hof van 2 oktober 1991, [REDACTED] e.a. (C-7/90, EU:C:1991:363), en 17 september 2002, [REDACTED] Superior Fruiticola (C-253/00, EU:C:2002:497).
- 20 Zelfs indien zou kunnen worden geconcludeerd dat de genoemde Unierechtelijke bepalingen slechts aan algemene rechtsbelangen bescherming bieden en niet aan belangen van kopers, zou het doeltreffendheidsbeginsel echter kunnen vereisen dat elk verwijtbaar (nalatig of opzettelijk) handelen van voertuigfabrikanten met betrekking tot manipulatie-instrumenten wordt bestraft, doordat de koper jegens de fabrikant een vordering tot schadevergoeding wegens onrechtmatige daad kan instellen.
- 21 Het nuttig effect van de bepalingen wordt in het nationale recht primair gewaarborgd door de bevoegde testinstantie. Juist het dieselschandaal heeft evenwel aangetoond dat de bevoegde nationale testinstantie bij die hoeveelheid typen en modellen voertuigen slechts beperkt in staat was om het in het verkeer brengen van met manipulatie-instrumenten uitgeruste voertuigen te verhinderen, en dat zelfs bij voertuigmotoren waarvan er miljoenen in het verkeer zijn gebracht. Volgens de verwijzende rechter wordt het nuttig effect van de in het geding zijnde bepalingen van Unierecht dus niet gewaarborgd.
- 22 Evenmin draagt voormelde § 826 BGB bij tot het nuttig effect van de Unierechtelijke bepalingen, aangezien slechts in uiterst uitzonderlijke gevallen wordt voldaan aan de voorwaarden van § 826 BGB. Doorgaans zal enkel kunnen worden aangetoond dat de fabrikant nalatig was bij de afgifte van het EU-certificaat van overeenstemming, zonder dat sprake is van bijzondere laakbaarheid. De fabrikant hoeft volgens de huidige stand van het recht dus niet te vrezen dat rechten worden ingeroepen en heeft dus ook geen stimulans om de Unierechtelijke bepalingen strikt na te leven teneinde aansprakelijkheid uit onrechtmatige daad te voorkomen.
- 23 Het nuttig effect van voormelde bepalingen van Unierecht, zelfs indien deze enkel algemene belangen zouden beschermen, is volgens de verwijzende rechter slechts gewaarborgd wanneer ook overtredingen door nalatigheid zouden worden bestraft aan de hand van schadevergoedingsaanspraken wegens onrechtmatige daad die door de kopers jegens de fabrikanten worden ingesteld en de fabrikanten dit bij voorbaat zouden moeten incalculeren.

- 24 De verwijzende rechter acht de vragen 1 tot en met 4 relevant voor de beslechting van het geding, omdat er sprake kan zijn van een potentiële schadevergoedingsaanspraak van verzoeker jegens verweerster op grond van § 823, lid 2, BGB, indien de prejudiciële vragen 1 en 2 en/of 3 en 4 bevestigend worden beantwoord.
- 25 Vijfde en zesde vraag: De vraag is of voor het nuttig effect van de in casu relevante Unierechtelijke bepalingen vereist is dat voordelen van het gebruik van het voertuig niet of slechts in beperkte mate worden verrekend met de schadevergoeding.
- 26 Volgens de rechtspraak van het BGH mag de benadeelde, gelet op het verbod op verrijking bij schadevergoedingen, niet in een betere positie worden gebracht dan hij zou zijn geweest zonder het schadebrennende feit. Bovendien mag de schadevergoeding alleen worden verrekend met de uit het schadebrennende feit voortvloeiende voordelen, waarvan de verrekening overeenstemt met het respectieve doel van het recht op schadevergoeding, dat wil zeggen dat deze redelijk is voor de benadeelde partij en de schadeveroorzaker niet op onredelijke wijze vrijstelt. Deze beginselen gelden tevens voor een recht uit opzettelijk in strijd met de goede zeden veroorzaakte schade als bedoeld in § 826 BGB, omdat anders het recht op schadevergoeding dichtbij een punitieve schadevergoeding zou komen die het Duitse recht niet kent. Volgens het BGH is deze rechtspraak over de gebruiksvergoeding in overeenstemming met het Unierecht en kunnen gebruiksvoordelen op de schadevergoeding in mindering worden gebracht.
- 27 Sommige rechters ontkennen echter dat een gebruiksvoordeel met de schadevergoeding mag worden verrekend met het argument dat de economische gevolgen voor de schadeveroorzaker in het geval van verrekening te gering zouden zijn en dat dit in strijd is met het beginsel van doeltreffendheid van Unierechtelijke bepalingen.
- 28 Daarnaast bestaan er tevens tussenstandpunten volgens welke een verrekening van de gebruiksvergoeding slechts onder bepaalde aanvullende voorwaarden wordt geweigerd of de hoogte ervan wordt beperkt. Zo zou bijvoorbeeld de gebruiksvergoeding worden verlaagd doordat een objectieve waardedaling van het met een verboden manipulatie-instrument uitgeruste voertuig in aanmerking wordt genomen. De objectieve gebruikswaarde van het voertuig zou namelijk – onafhankelijk van de marktwaarde – beduidend lager zijn geweest dan de betaalde aankoopprijs, omdat een waardevermindering reeds voortvloeit uit het objectieve risico van ontdekking van het gebrek. In dezelfde richting gaat de overweging dat het gebruik van het gebrekkige voertuig in strijd is met de vermogensvermindering van de koper. De koper heeft door de ongewilde overeenkomst vermogensschade geleden, waarmee logischerwijze eveneens rekening zou moeten worden gehouden bij de verrekening van de gebruiksvoordelen.

- 29 Ook de verwijzende rechter betwijfelt of gebruiksvoordelen in mindering moeten worden gebracht op de schadevergoeding en verzoekt daarom het Hof om een prejudiciële beslissing over vragen 5 en 6.
- 30 Zevende vraag: Deze vraag betreft de bevoegdheid van een alleensprekende rechter om het Hof te verzoeken om een prejudiciële beslissing. In de ZPO wordt onderscheid gemaakt tussen de zogenoemde originele bevoegdheid (*originäre Zuständigkeit*) van de alleensprekende rechter (§ 348 ZPO) en de zogenoemde dwingende bevoegdheid (*obligatorische Zuständigkeit*) van de alleensprekende rechter (§ 348a ZPO).
- 31 Overeenkomstig § 348 ZPO wordt onder meer uitspraak gedaan door een van de leden van de civiele kamer, als alleensprekende rechter, indien het geschil niet onder een van de in lid 1, punt 2, genoemde onderwerpen valt. Volgens lid 3 moet de alleensprekende rechter de zaak voor een beslissing over de verwijzing [naar de meervoudige kamer] voorleggen aan de civiele kamer, wanneer de zaak bijzondere feitelijke of juridische moeilijkheden vertoont, de zaak principiële betekenis heeft of partijen eensgezind hierom verzoeken.
- 32 Indien geen sprake is van een „originele bevoegdheid” van de alleensprekende rechter als bedoeld in § 348, lid 1, ZPO, draagt de civiele kamer overeenkomstig § 348a, lid 1, ZPO bij beslissing de zaak ter afdoening over aan een van haar leden als alleensprekende rechter, onder meer wanneer de zaak geen bijzondere feitelijke of juridische moeilijkheden vertoont of de zaak geen principiële betekenis heeft.
- 33 In zaak C-336/20 heeft dezelfde verwijzende rechter het Hof verzocht om een prejudiciële beslissing over de verwijzingsbevoegdheid van de „dwingend alleensprekende rechter” (§ 348a ZPO) (zie in dit verband de overwegingen in punten 30-33 van de samenvatting van de prejudiciële verwijzing in zaak C-336/20).
- 34 Ten aanzien van de in de onderhavige zaak bevoegde „originele” alleensprekende rechter als bedoeld in § 348, lid 1, eerste volzin, ZPO is sprake van een vergelijkbare situatie. Deze rechter is overeenkomstig § 348, lid 3, ZPO in het geval van bijzondere feitelijke of juridische moeilijkheden dan wel principiële betekenis van de zaak, net zoals een „dwingend” alleensprekende rechter, verplicht om de zaak voor te leggen aan de kamer voor een beslissing over de verwijzing [naar de meervoudige kamer]. Het enige verschil in de situatie van een „originair” en die van een „dwingend” alleensprekende rechter is dat de „dwingend” alleensprekende rechter alleen verplicht is om de zaak aan de kamer voor te leggen wanneer de bijzondere moeilijkheden of de principiële betekenis pas na de overdracht van de zaak aan de alleensprekende rechter zijn ontstaan.
- 35 Indien het standpunt van het BGH over de „dwingend” alleensprekende rechter thans wordt toegepast op het onderhavige geval, waarin eveneens prejudiciële vragen worden gesteld die volgens het BGH geen moeilijkheden opleveren met

betrekking tot het Unierecht („acte clair”), zou de „originair” alleensprekende rechter overeenkomstig § 348, lid 3, ZPO de zaak eerst aan de kamer moeten voorleggen voor een beslissing over de overname ervan door die kamer, alvorens een beslissing over de prejudiciële verwijzing te geven. Alleen in het geval dat de kamer de overname afwijst, kan hij, als alleensprekende rechter, een verwijzingsbeslissing geven, aangezien in de rechtspraak en de rechtsleer de niet-naleving van § 348, lid 2, ZPO als schending van het grondwettelijke beginsel van de bij wet aangewezen rechter, als bedoeld in artikel 101, lid 1, tweede volzin, GG, wordt beschouwd.

- 36 Onder verwijzing naar het arrest van 13 december 2018, ████████ e.a. (C-492/17, EU:C:2018:1019, punten 30 e.v.), waarin het Hof heeft geoordeeld dat de verwijzing van een alleensprekende rechter ongeacht de naleving van nationale regels betreffende de procesgang Unierechtelijk toelaatbaar is, gaat de verwijzende rechter er dus vanuit dat § 348, lid 3, ZPO niet van toepassing is op het geven van verwijzingsbeslissingen overeenkomstig artikel 267, tweede alinea, VWEU door de „originair” alleensprekende rechter, en verzoekt het Hof om verduidelijking hierover.
- 37 Tot slot wijst de verwijzende rechter erop dat de eerste vraag in het verzoek om een prejudiciële beslissing in zaak C-276/20 gedeeltelijk samenvalt met de vijfde en zesde vraag van de onderhavige prejudiciële verwijzing, zodat mogelijkerwijze een voeging en gemeenschappelijke beslechting van de procedures in aanmerking zou kunnen komen. De prejudiciële verwijzingen in de zaken C-663/19 en C-138/20, waarin vergelijkbare vragen werden voorgelegd, zijn doorgehaald in het register van het Hof omdat deze zijn beëindigd.